RP.63.76.34.1.2024 Gdańsk, dnia 23 lipca 2024 r.

Pani
Barbara Ogrodowska
Starosta Nowodworski
Starostwo Powiatowe w Nowym Dworze Gdańskim
ul. gen. Władysława Sikorskiego 23
82-100 Nowy Dwór Gdański

Szanowna Pani Starosto,

wnioskiem z dnia 5 lipca 2024 r., doręczonym w tożsamej dacie do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku zwróciła się Pani z prośbą o zajęcie stanowiska odnośnie problematyki dotyczącej możliwości udzielenia pomocy finansowej na zakup używanego samochodu do przewozu dzieci umieszczonych w rodzinnym domu dziecka, w kontekście regulacji prawnych ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. *o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.).

Ustosunkowując się do przedmiotowego wniosku, w pierwszej kolejności wskazać należy na wybrane regulacje prawne zawarte w ww. ustawie, w tym na art. 83 ust. 1 pkt 2 lit. b, gdzie postanowiono, że - rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka starosta **może przyznać** świadczenie na pokrycie kosztów związanych z **wystąpieniem zdarzeń losowych** lub **innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki** - jednorazowo lub okresowo.

W kontekście stosowania ww. przepisu kluczowa jest jego właściwa interpretacja. W tym zakresie pomocne będzie stanowisko prezentowane w doktrynie. Warto w tym zakresie odnotować komentarz do ww. przepisu [por. Komentarz. Nitecki [w:] A. Wilk, S. Nitecki, *Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Komentarz*, LEX/el. 2021, art. 83] w którym wskazano m.in.. że: *Posłużenie się przez ustawodawcę tak uniwersalnymi pojęciami oznacza, że pozostawił on staroście oraz radzie powiatu dużą dozę swobody w ocenie sytuacji podmiotu rodzinnej pieczy zastępczej uzasadniającej udzielenie przedmiotowego świadczenia. Na zasadzie przykładu można podać, że zdarzeniem losowym będzie pożar czy włamanie do mieszkania i wynikające z tego straty. Równocześnie w orzecznictwie akcentuje się, że zdarzenie losowe musi mieć charakter zdarzenia nieoczekiwanego, nadzwyczajnego, niemożliwego do przewidzenia i zapobieżenia, a tym samym niespodziewanego, wywodzącego się np. z siły wyższej niezależnej w większym bądź mniejszym stopniu od woli człowieka .(...) . Natomiast przez inne zdarzenia mające wpływ na jakość sprawowanej opieki można wskazać zniszczenie posiadanych mebli czy sprzętu AGD w wyniku wyładowania elektrycznego w trakcie burzy, czy utratę zatrudnienia i wynikający z tego obniżony poziom dochodów. (...).*

Zdaniem tut. Izby przywołany wyżej przepis w powiązaniu z przytoczoną interpretacją dają podstawy do wniosku, że o ile trudno zakwalifikować zakup używanego pojazdu do przewozu

dzieci (umieszczonych w rodzinnym domu dziecka) jako zdarzenie losowe (w kontekście wzrostu liczby dzieci objętych opieką), o tyle możliwe jest zakwalifikowanie takiego wydatku w ramach – **innego zdarzenia mającego wpływ na jakość sprawowanej opieki.** Wspomniane określenie: „inne zdarzenia" mające wpływ na jakość sprawowanej opieki, jest bowiem kategorią wysoce ocenną, a decydujące będą w tym zakresie okoliczności danego stanu faktycznego.

Co więcej, argumentację tą wzmacnia okoliczność, że dotychczasowy pojazd jest awaryjny, co zapewne przedkłada się na koszty jego utrzymania, a jednocześnie stanowi to obiektywne utrudnienie w wykonywaniu zadań rodzinnego domu dziecka na rzecz uprawnionych dzieci. W tym kontekście wzrost liczby dzieci w stosunku do ustawowego limitu należy postrzegać jako dopełnienie ww. przesłanki „innego zdarzenia mającego wpływ na jakość sprawowanej opieki".

Niezależnie od powyższego, w ocenie tut. Izby, należy zwrócić uwagę na przepis art. 84 pkt 3 ww. ustawy, z którego wynika, że - prowadzący rodzinny dom dziecka otrzymuje środki finansowe na - pokrycie **innych niezbędnych i nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka lub funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka** - do wysokości środków określonych w umowie, o której mowa w art. 62 ww. ustawy. Na kanwie tej normy prawnej we wspomnianym wyżej Komentarzu podano: *Cel, na jaki mają być przekazane środki, został w niniejszym unormowaniu sformułowany w sposób niejednoznaczny, ustawodawca posłużył się bowiem pojęciami niedookreślonymi. (….) Zatem paleta możliwości uzasadniających przyznanie tych środków została ujęta w sposób bardzo szeroki i swoim zakresem obejmuje praktycznie każdą sytuację rodzącą ponoszenie dodatkowych wydatków, która nie była pierwotnie przewidywana.*

Zatem, w świetle powyższego, zdaniem tut. Izby, każdy przypadek skorzystania z mechanizmów wsparcia uwarunkowany jest **konkretnym stanem faktycznym i wymaga również indywidualnej oceny.** Nadrzędną kwestią winno być dobro podopiecznych rodzinnego domu dziecka, co, w powiązaniu z potrzebą zapewnienia odpowiedniej jakości sprawowanej opieki, może uzasadniać przekazanie wsparcia przez starostę na podany cel, tym bardziej, że zadania w zakresie opieki są realizowane w wyższym stopniu, aniżeli przewidują to przepisy.

Jednocześnie pragnę podkreślić, że udzielone w ramach niniejszego pisma wyjaśnienia w zakresie stosowania przepisów o finansach publicznych są wyłącznie stanowiskiem Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku, która nie posiada kompetencji do dokonywania powszechnie obowiązującej wykładni przepisów prawa.

Z poważaniem

Luiza Budner – Iwanicka
Prezes
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Gdańsku

Do wiadomości:
1) członkowie Kolegium w/m,
2) Wydział Kontroli Gospodarki Finansowej w/m,
3) Wydział Informacji, Analiz i Szkoleń w/m.
Publikacja: Biuletyn Informacji Publicznej Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku.

Regionalna Izba Obrachunkowa w Gdańsku
ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk
tel: (58) 301-86-45, fax: (58) 346-25-15
NIP 583-21-22-408 REGON 190134954
✉ gdansk@rio.gov.pl www.bip.gdansk.rio.gov.pl